

Position Paper - Sneller schuldregelen

Over de NVVK

De NVVK is in 1932 opgericht om woekerrentes tegen te gaan en met sociaal krediet mensen te helpen. Het is de grootste branchevereniging voor financiële hulpverlening. [Bekijk ons werkveld](#). De vereniging zet zich in voor kwaliteitsstandaarden voor de dienstverlening ([de NVVK Belofte](#)). Zij bewaakt de kwaliteit van de lidorganisaties via certificering met behulp van het Kwaliteitskader. Ook zet zij zich in voor vakmanschap van medewerkers. De NVVK doet ook aan [belangenbehartiging](#) via lobbyactiviteiten.

Lees meer over onze [missie en visie](#) en onze [Toekomstagenda](#).

Wie zijn we?

NVVK-leden zijn kredietbanken, gemeenten en particuliere organisaties voor schuldhulpverlening of bewindvoering (Wsnp en beschermingsbewind). Onze 115 leden vertegenwoordigen:

- alle sociale kredietbanken;
- ruim 90% van de gemeenten (of hun opdrachtnemers) die de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening uitvoeren;
- 20% van de professionele beschermingsbewindvoerders;
- veel budgetbeheerders en -begeleiders en schuldhulpverleners voor ondernemers.

Met wie werken we samen?

Bij ons werk houden we de belangen van schuldeisers in het oog en maken we met zoveel mogelijk (koepels van) schuldeisers werkafspraken over een efficiënt minnelijk schuldhulptraject. Ook werken we samen met verwante organisaties, de VNG, brancheverenigingen en ministeries. Onze professionals komen met oplossingen die de belangen van de hulpvragers en de schuldeisers adequaat behartigen.

Maatschappelijke opgave

Het aantal huishoudens met problematische schulden is door het CPB geraamd op 620.000 in 2023. Het aantal huishoudens met financiële problemen en geldstress is ruim twee keer zo groot. In de schuldhulpverlening is een schuld problematisch als er 'zonder hulp van buitenaf geen inkomsten en vermogen is om openstaande vorderingen binnen drie jaar af te lossen (uitgezonderd hypotheek en langlopende leningen)'.

Onze professionals helpen ook mensen die niet in de problematische schulden zitten volgens onze definitie, bijvoorbeeld via sociaal krediet, herfinancieringen, afbetalingsregelingen en budgetcoaching en beheer.

Schuldregelen: zo snel mogelijk schuldenvrij

Voor de financieel-administratieve afhandeling van een problematische schuld is er veel geregeld. Er staan goede faciliteiten klaar om schuldregelingen snel op te tuigen. Maar ook dat kan efficiënter en kwalitatief beter.

Daar is ook alle reden toe:

- Toeslagenaffaire, Corona, energiecrisis, inflatie: steeds meer mensen ervaren financiële krapte en problemen door omstandigheden waar niemand iets aan kan doen.

Vooraf inzetten op gedragsverandering is voor veel mensen overbodig. Snel schulden regelen heeft een groot positief effect op (geestelijke) gezondheid, welzijn, participatie. Schuldeisers zien veel liever tevreden betalende klanten dan mensen die jarenlang (dubieuze) debiteur zijn. De kostenbesparing is vele malen groter dan de investering die nodig is mensen snel perspectief te bieden.

- Begeleiding en nazorg moeten zijn gefundeerd op het uitgangspunt: zo kort als kan, zo lang als nodig. Los van de (inmiddels aangekondigde verkorte) aflosperiode Msnp en Wsnp. Dat geldt voor mensen die zonder hulp niet in staat zijn financiën op orde te houden, en voor mensen die daarin kunnen en moeten leren. We zien nu nog te grote verschillen in kwaliteit en intensiteit in toeleiding, begeleiding en nazorg van hulpvragers.

Wat staat klaar?

Collectief Schuldregelen en Convenanten

170 gemeenten hebben met hun 'top-40' van schuldeisers afspraken gemaakt over betalingsregelingen. Dat betreft vrijwel alle grotere gemeenten. Er zijn landelijke convenanten afgesloten, met 'bij voorbaat akkoord, tenzij'-afspraken met de zes grote overheidsschuldeisers, de telecomsector, Energie Nederland, de deurwaarderssector (Syncasso, Flanderijn), lokale belastingorganisaties, NS, de waterleidingbedrijven, het Verbond van Verzekeraars, retailers en factureringsorganisaties (Bol.com, Tinka). Met KPN is zelfs een 'standaard akkoord'-afpraak gemaakt. Recent is een modelconvenant afgesloten met corporatiekoepel Aedes.

Een convenant hopen we binnenkort ook af te sluiten met de zorgverzekeraars, met de koepel van incassobedrijven NVI en met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB).

Met de KBvG zijn afspraken verbeterd over het staken van incasso bij vermelding in de Verwijs Index Schuld Hulpverlening, (VISH).

Voor het Landelijk Convenant Vroegsignalering zijn er afspraken gemaakt met de VNG, NVVK, Aedes, Energie Nederland, Vewin, Zorgverzekeraars Nederland, IVBN, VGM NL, Stichting Kences en Vastgoed Belang. Op dit moment hebben nog 4 van de 344 gemeenten niet getekend. Er zijn ca. 25.000 overeenkomsten tussen gemeenten en 542 vaste lasten partners opgenomen in het tekenportaal, waarvan er 18.000 door alle partijen zijn getekend.

Saneringskredieten en Waarborgfonds

In 2020 zijn er in de schuldhulpverlening voor het eerst meer saneringskredieten verstrekt dan schuldbemiddelingen. Schuldsanering biedt schuldenrust aan de hulpvrager, en schadelastbeperking aan de schuldeiser. Schuldbemiddeling levert nauwelijks extra aflossingsmiddelen op, en is voor de schuldeiser en hulpverlening stressvoller en kostbaar.

Als gevolg van corona was het aantal mensen dat in 2021 via de Msnp uitstroomde lager dan in voorgaande jaren (van een kleine 20.000 naar 17.500). Het aantal aanmeldingen stabiliseerde rond de 80.000.

In de uitrol van het Waarborgfonds Saneringskrediet (landelijk fonds als garantstelling voor verstrekte saneringskredieten, toegang voor alle gemeenten in Nederland) zijn nu negen grotere kredietbanken aangesloten, voor 100 gemeenten. Er zijn op dit moment ca. 5.000 saneringskredieten geborgd vanuit het Fonds. Een aantal kredietbanken sluit (nog) niet aan omdat er lokale garantiefondsen bestaan. Zij werken ook met saneringskredieten.

Er zijn nog 11 gemeenten die geen saneringskredieten aanbieden. Bij de overige gemeenten zijn de verschillen groot; van enkele dossiers per jaar tot alle dossiers. Als NVVK werken we aan het uitfaseren van de schuldbemiddeling.

Digitalisering

De afgelopen jaren is het Schuldenknooppunt (SKP) ontwikkeld. Dit is een publiek-private samenwerking tussen schuldhulpverleners en schuldeisers. Het gaat om digitale gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers. Het Schuldenknooppunt is breed gedragen en heeft geen winstoogmerk. (<https://schuldenknooppunt.nl/>)

Bij het SKP zijn nu 50 schuldhulpverlenende organisaties aangesloten die werken voor 203 gemeenten. Zeventien gemeenten zijn aangesloten in hun rol als schuldeiser. Er zijn op dit moment 32 private schuldeisers en incassopartijen aangesloten, waaronder Menzis, Vattenfall, KPN, Intrum, Syncasso en Flanderijn en een zestal grotere woningbouwcorporaties.

Onze aanbevelingen

‘Draai de kraan dicht’:

- Structurele aandacht en maatregelen voor het tegengaan van bestaansonzekerheid. Er zijn minstens twintig regelingen die eraan moeten bijdragen dat mensen niet onder het bestaansminimum zakken. Uitgangspunt hoort te zijn: een loon of uitkering moet voldoende zijn om in het noodzakelijke levensonderhoud te kunnen voorzien. Het Toeslagenstelsel moet op de schop.
- Hou kleine schulden klein. Zeker meer dan de helft van de totale schuldenlast in Nederland bestaat uit bijkomende kosten, boetes, verhogingen en rente, waarvan meer dan de helft overheidsschulden. Stel normen vast voor een maximering van bijkomende kosten en laat overheidsschuldeisers aansluiten op vroegsignalering.
- Kijk kritisch naar de keten van incasso. Is het nodig om na incasso nog een deurwaarder in te schakelen? Soms is dat dezelfde organisatie met een andere pet op, maar wel met de extra kosten.
- Zet in op een bestuurlijke overeenkomst tussen Rijk en gemeenten op een basisniveau schuldhulpverlening, en zie toe op voldoende middelen hiervoor. Alternatief is aanvullende regelgeving op de Wgs. Elke geïnvesteerde Euro hier levert er anderhalf tot twee op¹.
- Kleine schulden kunnen worden voldaan met een betalingsregeling, of mogelijke herfinanciering. Zodra dat niet meer lukt, en de schuld problematisch is, moet er zo snel mogelijk worden gesaneerd.

Versnel het schuldregelen

- Draag zorg voor een wettelijk kader voor de toekomstige Landelijke Pauzeknop: een signaal naar alle schuldeisers waarmee incasso tijdelijk wordt stilgelegd en er tijd is voor een regeling.
- Kies voor “saneringskrediet, tenzij...” als een schuld met betalingsregelingen en herfinanciering niet kan worden voldaan. De rechter kan in het belang van schuldeiser én schuldenaar maatwerk toepassen.
- Stel gebruik van het Landelijk Waarborgfonds saneringskredieten verplicht voor alle gemeenten.

¹ Meetbare en merkbare waarde van financiële hulpverlening: een nieuw perspectief, NVVK 2022

- Onderzoek nut en noodzaak van het handhaven van 'schuldenbewind'. Mogelijk voldoet het instrumentarium van de Wgs om mensen met schulden te helpen. Als er langdurige begeleiding noodzakelijk is omdat mensen niet in staat zijn zelf hun financiële zaken op orde te houden is er altijd de keuze tussen budgetbeheer en Toestandenbewind, afhankelijk van de situatie van de hulpvrager.
- Verplicht bij de schuldregeling het gebruik van het Schuldenknooppunt.
- Stel voor het tot stand komen van een schuldregeling eisen aan reactietermijnen aan zowel de schuldeisers als de hulpverleners, en ga daarbij uit van een meewerkplicht.

Bestendig resultaten

- Verbeter toeleiding, begeleiding en nazorg: zo kort als kan, zo lang als nodig. Stel bestuurlijke of wettelijke eisen aan de minimale dienstverlening die voor hulpvragers en schuldeisers noodzakelijk is. Voorzie in de vereiste middelen hiervoor.
- Voor een halvering van armoede, kinderarmoede en huishoudens met problematische schulden moet het aantal mensen uit de schulden met finale kwijting de komende jaren meer dan verdubbeld, bijna verdrievoudigd worden. Efficiënt schuldregelen, en toeleiding, begeleiding en nazorg verbeteren en intensiveren, vraagt grote inzet en vakbekwaamheid van uitvoerders. Investeer naast digitalisering in kwaliteits- en competentieontwikkeling sectorbreed.